

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Faisala Husseiniho a Mgr. Petra Pospíšila ve věci

žalobce: **AIKON s.r.o.**, IČO 60742038
sídlem Slovanská 758, 684 01 Slavkov u Brna
zastoupený advokátkou JUDr. Yvetou Janákovou
sídlem Příkop 27/2a, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 31, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2017, č. j. 6938/17/5100-41453-711400,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Výše označeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj (dále jen „správní orgán prvního stupně“ či

„správce daně“) ze dne 15. 6. 2016, č. j. 2901895/16/3019-00540-705683, a toto rozhodnutí potvrdil. Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně bylo podle § 168 odst. 6 a § 170 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „daňový řád“), s použitím § 1309 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“) zřízeno zástavní právo k movité věci dlužníka (žalobce), konkrétně k osobní lodi HORÁCKO, rejstříkové číslo 304141, předchozí evidenční číslo 202084, rok stavby 1957, typ motoru VOLVO-PENTA.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

2. Ve včas podané žalobě žalobce navrhl soudu, aby rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
3. Žalobce předně uvedl, že dne 9. 9. 2015 byla mezi žalobcem jako zástavcem a JUDr. C. jako zástavním věřitelem uzavřena smlouva o zřízení zástavního práva, a to k movité věci ve vlastnictví žalobce – plavidlu HORÁCKO. Dražební vyhláškou ze dne 25. 11. 2015 vyhlásil dražebník Realit Praha spol. s r.o. konání veřejné dražby dobrovolné podle zákona č. 206/2000 Sb., o veřejných dražbách (dále jen „zákon o veřejných dražbách“), jejímž předmětem byla osobní motorová loď HORÁCKO. Dle protokolu o provedené dražbě se dražba uskutečnila dne 16. 12. 2015 a vydražitelem se stala Dalešická lodní s.r.o., IČO 04629604. Podle potvrzení o nabytí vlastnictví k předmětu dražby ze dne 16. 12. 2015 dražebník potvrdil, že vydražitel uhradil cenu dosaženou vydražením. Dne 11. 4. 2016 žalobce doručil Státní plavební správě žádost o zapsání změn údajů osvědčení plavidla HORÁCKO, ke které byly přiloženy doklady k provedení změny vlastníka a zástavního věřitele. K výzvě Státní plavební správy žalobce dne 30. 5. 2016 odeslal chybějící nutné doklady. Dne 15. 6. 2016 vydal správce daně rozhodnutí o zřízení zástavního práva. Dne 25. 7. 2016 předal žalobce osobně na Státní plavební správu protokol o předání předmětu dražby a potvrzení o nabytí vlastnictví. Dne 28. 7. 2016 bylo žalobci doručeno rozhodnutí Státní plavební správy o zamítnutí změny vlastníka, proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, o němž nebylo ke dni podání žaloby rozhodnuto. Z důvodu opatrnosti podal žalobce dne 8. 8. 2016 novou žádost o zapsání změny vlastníka, na základě které provedla Státní plavební správa v plavebním rejstříku změnu vlastníka lodi HORÁCKO, a to ke dni 18. 8. 2016.
4. Žalobce má za to, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. S poukazem na § 170 odst. 1, 3 daňového řádu, § 2 písm. a), § 30, § 65 zákona o veřejných dražbách a § 1102 občanského zákoníku namítal, že je nesprávný argument žalovaného, že k přechodu vlastnického práva k movité věci, která je předmětem dobrovolné dražby a současně se zapisuje do veřejných seznamů, dochází od 1. 1. 2014 vždy až zápisem do takového veřejného seznamu. Žalobce nesouhlasí s tím, že § 1102 občanského zákoníku je třeba vnímat ve vztahu k § 30 odst. 1 zákona o veřejných dražbách jako *lex posteriori* a zároveň jako *lex specialis*. Žalovaný pominul, že při kolizi právních norem je třeba brát v potaz i derogační pravidlo *lex posterior generalis non derogat legi priori specialis*, tedy že pozdější obecný zákon neruší speciální ustanovení zákona dřívějšího. Dle žalobce je zřejmé, že občanský zákoník je ve vztahu k zákonu o veřejných dražbách zákonem obecným vůči speciálnímu (§ 65 zákona o veřejných dražbách), a současně zákonem, který byl vydán později. Nelze tedy přijmout tvrzení, že § 1102 občanského zákoníku má aplikační přednost před § 30 odst. 1 zákona o veřejných dražbách. Nad rámec uvedeného je třeba zdůraznit, že § 1102 občanského zákoníku hovoří pouze o převodu vlastnického práva, zatímco při veřejné dražbě dochází k přechodu vlastnického práva. V případě

veřejné dobrovolné dražby tak dle § 30 odst. 1 zákona o veřejných dražbách přechází vlastnictví k předmětu dražby k okamžiku udělení příklepu, přičemž zápis do veřejného seznamu (v tomto případě do plavebního rejstříku) má pouze deklaratorní účinek, nikoli účinek konstitutivní. Na základě uvedených skutečností žalobce tvrdí, že k nabytí vlastnického práva k osobní motorové lodi HORÁCKO došlo již dne 16. 12. 2015, a že v době vydání rozhodnutí o zřízení zástavního práva (15. 6. 2016) žalobce již nebyl jejím vlastníkem. Zápis vlastnického práva provedený Státní plavební správou ke dni 18. 8. 2016 měl pouze deklaratorní charakter.

5. Žalobce nerozporuje, že v důsledku zásady materiální publicity je v případě veřejných seznamů chráněna dobrá víra třetích osob v pravdivost a úplnost zápisu právních vztahů v tomto seznamu (§ 980 odst. 2 občanského zákoníku), dovolávat se dobré víry však může třetí osoba jen za předpokladu, že jí nebyly známy skutečnosti svědčící o tom, že právo k věci není ve veřejném seznamu zapsáno v souladu se skutečným právním stavem. Žalobce poukázal na rozhodnutí správce daně ze dne 14. 6. 2016 – zajišťovací příkaz, z jehož odůvodnění je zjevné, že nejpozději dne 7. 6. 2016 se správce daně dozvěděl rozhodné skutečnosti ohledně změny v osobě vlastníka movité věci, k níž došlo před 11. 4. 2016. Správce daně tedy nemohl být dne 15. 6. 2016 v dobré víře, že vlastnické právo žalobce k movité věci – loď HORÁCKO je ve veřejném seznamu zapsáno v souladu se skutečným stavem právním. Na podporu svých tvrzení žalobce poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2015, sp. zn. 21 Cdo 1997/2014.
6. Na základě výše uvedeného má žalobce za to, že napadené rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí o zřízení zástavního práva k movité věci v době, kdy žalobce již nebyl jejím vlastníkem, o čemž správce daně prokazatelně věděl, je nesprávné a vydané v rozporu s § 170 odst. 1, 3 daňového řádu, a jeho vydáním bylo zasaženo do veřejných subjektivních práv žalobce.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Ve vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že nadále trvá na svém závěru, že žalobce pozbyl vlastnické právo k zástavě až zápisem vlastnického práva k zástavě ve prospěch obchodní společnosti Financial trading, a.s. ke dni 18. 8. 2016. Jelikož bylo rozhodnutí o zřízení zástavního práva doručeno orgánu Státní plavební správy doručeno dne 15. 6. 2016, a ke dni 27. 7. 2016 byl proveden zápis zástavního práva, vzniklo zástavní právo k zástavě ve prospěch správce daně nejpozději k tomuto dni. Žalovaný uvedl, že zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě ani podzákonné předpisy v případě provedení zápisu vlastnického práva do plavebního rejstříku nepředpokládají nabytí vlastnického práva k datu předcházejícímu podání žádosti o zápis tohoto vlastnického práva, ani nerozlišují, zda k němu dochází v důsledku převodu nebo přechodu. Dle žalovaného nelze považovat za srovnatelné právní úpravy katastru nemovitostí a plavebního rejstříku. Ani pro případ, že by bylo možné přisvědčit tvrzení žalobce o pozbytí vlastnického práva k zástavě k okamžiku udělení příklepu ve veřejné dražbě, nemělo by to dle žalovaného vliv na zákonnost rozhodnutí o zřízení zástavního práva. Postup správce daně totiž podléhá ochraně dobré víry ve stav zápisu provedený v plavebním rejstříku ve smyslu § 980 odst. 2 občanského zákoníku. Dle informací poskytnutých Státní plavební správou byl žalobce vlastníkem zástavy nepřetržitě od 22. 11. 2012 do 18. 8. 2016, kdy došlo k zápisu vlastnického práva k zástavě ve prospěch obchodní společnosti Financial trading, a.s. Jestliže se správce daně dozvěděl před vydáním rozhodnutí o zřízení zástavního práva o tom, že žalobce podal dne 11. 4. 2016 žádost o změnu zápisu vlastnického práva k zástavě,

nemělo to dle žalovaného za následek nedostatek dobré víry správce daně. Ke změně vlastnického práva totiž došlo až na základě žádosti podané žalobcem dne 11. 8. 2016, kdy se vlastníkem zástavy stala společnost Financial trading, a.s., tedy osoba odlišná od obchodní společnosti Dalešická lodní s.r.o., která měla dle žalobce nabýt vlastnické právo k zástavě prostřednictvím příklepu ve veřejné dražbě na konci roku 2015. Na základě žalobcem podané žádosti o změnu vlastnického práva v plavebním rejstříku tedy dle žalovaného nebylo možné bez dalšího předjímat reálné provedení tohoto zápisu, pročez byl správce daně i nadále v dobré víře v aktuální stav zápisu. Výše uvedené platí beze zbytku v daném případě s ohledem na skutečnost, že na základě žádosti žalobce ze dne 11. 4. 2016 ke změně zápisu vlastnického práva v plavebním rejstříku vůbec nedošlo.

8. Žalovaný má za to, že napadené rozhodnutí netrpí nezákonnostmi, a proto navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci soudem

9. Zdejší soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí správce daně včetně řízení předcházejícího jeho vydání, a shledal, že žaloba není důvodná (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
10. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí, kterým bylo zřízeno zástavní právo k movité věci k zajištění nesplněné povinnosti žalobce ve výši 2 179 490 Kč stanovené zajišťovacím příkazem ze dne 15. 6. 2016, č. j. 2887351/16/3019-00540-705683, a to k osobní lodi HORÁCKO, rejstříkové číslo 304141. Mezi žalobcem a žalovaným je sporné, zda ke dni vydání rozhodnutí o zřízení zástavního práva byl žalobce vlastníkem zástavy či nikoliv, není však sporu o tom, že nejpozději ode dne 18. 8. 2016 žalobce vlastníkem této movité věci nebyl.
11. Vzhledem k tomu, že ke dni vydání rozhodnutí žalovaného (13. 2. 2017), ani ke dni podání žaloby (6. 4. 2017) žalobce nebyl vlastníkem movité věci, k níž bylo zřízeno zástavní právo, zabýval se soud nejprve tím, zda mu náleží aktivní legitimace ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.
12. Podle § 65 odst. 1 s. ř. s. může žalobu podat každý, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti.
13. V této souvislosti je nutné vymezit rozdíl mezi aktivní procesní a aktivní věcnou legitimací. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že žalobní legitimace podle § 65 odst. 1 s. ř. s. je založena tvrzením účastníka, že byl na svých subjektivních (hmotných) právech zkrácen buď přímo rozhodnutím správního orgánu, nebo v důsledku porušení svých (procesních) práv v řízení, jež předcházelo vydání napadeného rozhodnutí. Tvrzení o zkrácení na veřejném subjektivním hmotném právu nemusí být explicitní. Postačí, pokud implicitně vyplývá z tvrzení obsažených v žalobě. Jestliže tedy žalobce v žalobních bodech tvrdí porušení svých práv v řízení před správním orgánem a zároveň není zjevné, že není nositelem subjektivního hmotného práva, na němž mohl být v důsledku vytýkaného porušení procesních práv zkrácen, pak lze usuzovat, že je aktivně legitimován k podání žaloby. Otázku aktivní procesní legitimace žalobce jako podmínku přípustnosti žaloby nelze směřovat s otázkou aktivní věcné legitimace, tedy s otázkou důvodnosti žaloby. Přípustná je tak žaloba, která obsahuje zákonem stanovená tvrzení, přičemž není

nutné, aby tato tvrzení byla pravdivá. Pravdivost tvrzení je však zásadní pro posouzení důvodnosti žaloby.

14. Z obsahu žaloby je zřejmé, že žalobce má procesní legitimaci k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť tvrdí dotčení své právní sféry (žalobce v závěru žaloby výslovně uvedl, že „vydáním napadeného rozhodnutí bylo zasaženo do jeho veřejných subjektivních práv“). Je však otázkou, zda je žalobce též nositelem hmotného práva, se kterým by mohla být spojena jeho věcná žalobní legitimace. Otázka aktivní věcné legitimace není závislá na tvrzeních a důkazech stran, ale soud si ji musí vyjasnit sám před tím, než se začne zabývat žalobními body. Pokud by tak neučinil, mohlo by dojít ke zrušení správního rozhodnutí k žalobě osoby, jejíž právní sféry se správní rozhodnutí nijak nedotýkalo. Takový postup by byl ovšem v rozporu se smyslem řízení podle § 65 a násl. s. ř. s. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2013, č. j. 1 As 6/2013-63; všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
15. Předpokladem aktivní věcné (hmotné) legitimace je, že je žalobce nositelem subjektivního hmotného práva, proti jehož porušení žalobou brojí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 8/2004-61). Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k otázce aktivní věcné legitimace v usnesení ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003-56, publikovaném pod č. 534/2005 Sb. NSS, vyslovil, že „[v]ěcná legitimace je potom stavem plynoucím z hmotného práva, mající ovšem význam pouze v rámci procesu. Věcná legitimace je předpokladem úspěšnosti žaloby a nikoliv předpokladem meritorního projednání a rozhodnutí věci, jako je tomu u procesní podmínky. Aby byl žalobce úspěšný, musí být aktivně věcně legitimován, tj. musí být nositelem subjektivního práva, jehož ochrany se domáhá, a žalovaný musí být legitimován pasivně, tj. musí být nositelem tomu odpovídající subjektivní povinnosti.“ Jak příhodně konstatoval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, „[s]oudní řád správní je svojí povahou „obrannou“ normou. Není normou „kontrolní“, která by umožňovala komukoliv iniciovat, prostřednictvím podání žaloby ve správním soudnictví, kontrolu jakéhokoli úkonu veřejné správy. Má pouze zajistit poskytování právní ochrany v případech, kdy veřejná správa vstupuje do právní sféry fyzických nebo právnických osob. Hraničním kritériem pro žalobní legitimaci je právě tvrzený zásah do veřejných subjektivních práv. Nikoliv veškerá činnost (případně veškeré pochybení) veřejné správy je podrobena soudní kontrole ze strany fyzických a právnických osob, ale pouze ta, kdy činnost správy přesáhne do jejich veřejných subjektivních práv“ (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005-86, publikované pod č. 1764/2009 Sb. NSS).
16. Obecně platí, že zástavní právo patří mezi věcná práva k věcem cizím, které slouží k zajištění pohledávky a jejího příslušenství s tím, že v případě jejich řádného a včasného nesplnění je zástavní věřitel oprávněn domáhat se uspokojení z věci zastavené. Zástavní právo jako právo věcné se přitom neváže k osobě, ale k předmětu zástavního práva, tzn. k zástavě, a to bez ohledu na případnou pozdější změnu vlastníka předmětu zástavy. Zřízení zástavního práva tedy znamená zásah do právní sféry vlastníka zástavy.
17. Vzhledem k tomu, že napadeným rozhodnutím bylo zřízeno zástavní právo k movité věci, které se vztahuje k věci, a nikoli k osobě žalobce, dospěl soud k závěru, že tímto rozhodnutím nemohlo být zasaženo do veřejných subjektivních práv žalobce. Z povahy věci je zřejmé, že rozhodnutím o zřízení zástavního práva může být dotčen výhradně vlastník zástavy, žalobce přitom vlastníkem ke dni podání žaloby nebyl. Žalobce ostatně ani v žalobě nespecifikoval, jakým způsobem měl být napadeným rozhodnutím dotčen ve své právní sféře, resp. jaké jeho konkrétní právo mělo být napadeným rozhodnutím

porušeno nebo ohroženo. Žalobce se omezil na namítanou nezákonnost napadeného rozhodnutí, z obsahu žaloby však není zřejmé dotčení jeho právní sféry.

18. Žalobce se tedy v podstatě žalobou domáhal nápravy ve prospěch jiné osoby, nikoli ve prospěch svůj. Pokud by soud vyhověl žalobě a napadené rozhodnutí zrušil, tento důsledek by nemohl zasáhnout do právní sféry žalobce, ale do právní sféry vlastníka předmětné zástavy, tedy osoby od žalobce odlišné. Takový postup by však byl v rozporu s podstatou správního soudnictví, jehož účelem je poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům osob aktivně legitimovaných k podání žaloby, nikoli osob třetích.
19. Z uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že žalobce nemá věcnou aktivní legitimaci k podání žaloby, neboť není nositelem žádného hmotného práva, které by mohlo být napadeným rozhodnutím dotčeno. Aniž by se tedy zabýval jednotlivými žalobními námitkami, uzavřel, že žaloba nemůže být důvodná, pročez je třeba ji bez dalšího zamítnout.
20. Nad rámec uvedeného lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2010, č. j. 2 Afs 52/2010-103, kde soud mimo jiné uzavřel, že „žalobce, který byl v době podání správní žaloby vlastníkem předmětných nemovitostí, byl aktivně legitimován k jejímu podání soudu. Je totiž zřejmé, že existence zástavního práva na jím vlastněných nemovitostech omezovala jeho vlastnické právo a proto jeho žalobní tvrzení o zkrácení na jeho právech bylo do té míry relevantní, že se podanou žalobou krajský soud musel zabývat věcně.“ I z tohoto rozsudku lze odvodit závěr, že pro posouzení aktivní legitimace k podání žaloby proti rozhodnutí o zřízení zástavního práva je podstatná otázka vlastnictví zástavy ke dni podání žaloby. Zatímco osoba, která je ke dni podání žaloby vlastníkem zástavy, je aktivně legitimována k podání žaloby proti takovému rozhodnutí, neboť je dotčena na svém vlastnickém právu, osoba, která vlastníkem zástavy ke dni podání žaloby není, není ani aktivně legitimována k podání žaloby proti rozhodnutí o zřízení zástavního práva.

V. Závěr a náklady řízení

21. Na základě výše uvedeného soud žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl, neboť není důvodná.
22. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, pročez mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 31. května 2019

JUDr. Zuzana Bystřická
předsedkyně senátu